

ગુજરાત શૈક્ષણિક સંશોધન અને તાલીમ પરિષદ, ગાંધીનગરના પત્ર-ક્રમાંક
જીસીઈઆરટી/સી એન્ડ ઈ/2014/2222, તા. 3-2-2014 - થી મંજૂર

શિક્ષક અને વાલી માટે અલાયદી
શિક્ષક-આવૃત્તિ તૈયાર કરવામાં આવી છે
જેનો ઉપયોગ અવશ્ય કરશો.

ENGLISH

(Second Language)

Standard 4

(First Semester - Second Semester)

PLEDGE

India is my country.

All Indians are my brothers and sisters.

I love my country and I am proud of its rich and varied
heritage.

I shall always strive to be worthy of it.

I shall respect my parents, teachers and all my elders
and treat everyone with courtesy.

I pledge my devotion to my country and its people.

My happiness lies in their well-being and prosperity.

રાજ્ય સરકારની વિનામૂલ્યે યોજના હેઠળનું પુસ્તક

વિદ્યાર્થીનું નામ : _____

શાળાનું નામ : _____

વર્ગ : _____ રોલ નંબર : _____

ગુજરાત રાજ્ય શાળા પાઠ્યપુસ્તક મંડળ

‘વિદ્યાયન’, સેક્ટર 10-એ, ગાંધીનગર - 382 010

© ગુજરાત રાજ્ય શાળા પાઠ્યપુસ્તક મંડળ, ગાંધીનગર

આ પાઠ્યપુસ્તકના સર્વ હક ગુજરાત રાજ્ય શાળા પાઠ્યપુસ્તક મંડળને હસ્તક છે.
આ પાઠ્યપુસ્તકનો કોઈ પણ ભાગ કોઈ પણ રૂપમાં ગુજરાત રાજ્ય શાળા પાઠ્યપુસ્તક મંડળના નિયામકની લેખિત પરવાનગી વગર પ્રકાશિત કરી શકાશે નહિ.

વિષય-સલાહકાર

ડૉ. રાજેન્દ્રસિંહ જાડેજા
ડૉ. મહેન્દ્ર ચોટલિયા

લેખન-સંપાદન

ડૉ. દમયંતી ઉમરા
ડૉ. નૂસરત કાદરી
શ્રી ચંદા કોરાણી
શ્રી રોકેશ પટેલ

સમીક્ષા

ડૉ. પીયૂષ જોષી
ડૉ. સુલભા નટરાજ
ડૉ. અલકા મેકવાન
શ્રી છાયા ઉપાધ્યાય
શ્રી અન્ના પટેલ

ચિત્રાંકન

લલ્લા કોમ્પ્યુનિકેશન્સ

સંયોજન

શ્રી કિશ્ના દવે
(વિષય-સંયોજક : અંગ્રેજી)

નિર્માણ-આયોજન

શ્રી સી. ડી. પંડ્યા
(નાયબ નિયામક : શૈક્ષણિક)

મુદ્રણ-આયોજન

શ્રી હરેશ એસ. લીખ્યાચીયા
(નાયબ નિયામક : ઉત્પાદન)

પ્રસ્તાવના

RTE-2009 તેમજ NCF-2005 ને ધ્યાનમાં રાખીને સમગ્ર દેશમાં પ્રાથમિક શિક્ષણના અભ્યાસક્રમ, પાઠ્યક્રમ અને પાઠ્યપુસ્તકો તેમજ સમગ્ર શિક્ષણ-પ્રક્રિયામાં બદલાવ થઈ રહ્યો છે. આ બદલાવ મુખ્યત્વે જે-તે વિષયો તથા શિક્ષણ-પ્રક્રિયા પરત્વેની આપણી સમજ અંગેનો છે. બાળકની સર્જનશીલતા, વિચારશક્તિ, તર્કશક્તિ અને પૃથક્કરણ કરવાની આવડત વિકસે એ નવા અભ્યાસક્રમનો મુખ્ય હેતુ છે. આ પાઠ્યપુસ્તકોમાં આપવામાં આવેલી પ્રવૃત્તિઓ એવી રીતે યોજવામાં આવી છે કે, જેથી પ્રવૃત્તિ પછી એ અંગે ચર્ચા અથવા ચિંતન થાય, ઉપયોગન થાય અને શું શીખ્યા એ પણ તારવી શકાય. બાળકોને અવારનવાર વ્યક્તિગત રીતે તેમજ સામૂહિક રીતે નાના કે મોટા જૂથમાં કામ કરવાનો-અધ્યયનનો અવસર મળે એવી આ શિક્ષણ-સામગ્રી છે. પ્રવૃત્તિલક્ષી શિક્ષણની આ તરાહ કદાચ સૌ પ્રથમવાર પ્રયોજાઈ રહી છે. આશા છે કે આ પાઠ્યપુસ્તકોના ઉપયોગ દ્વારા અધ્યયન-અધ્યાપન-પ્રક્રિયા સરળ તેમજ રોચક બનશે. આ તમામ પાસાંઓને ધ્યાનમાં રાખી ગુજરાતી માધ્યમનાં બાળકો માટે ધોરણ 4 અંગ્રેજી વિષયની વિદ્યાર્થી-આવૃત્તિ તૈયાર કરવામાં આવી છે.

નવા અભ્યાસક્રમ, પાઠ્યક્રમ અને પાઠ્યપુસ્તકોના નિર્માણની સમગ્ર પ્રક્રિયામાં માન. અગ્રસચિવશ્રી (શિક્ષણ) તેમજ માન. અગ્રસચિવશ્રી (પ્રાથમિક શિક્ષણ) તરફથી સતત પ્રેરણા અને પ્રોત્સાહન મળી રહ્યા છે. ઉપરાંત જીસીઈઆરટી, ગાંધીનગરનો પણ સતત સહયોગ પ્રાપ્ત થયો છે.

UNICEF અને H. M. Patel Institute of English Training and Research નો સહયોગ આ આખી પ્રક્રિયા દરમિયાન નિરંતર મળ્યો છે. જે-તે વિષયના કોર ગ્રૂપના સભ્યોએ પણ વખતોવખત પોતાના જ્ઞાન અને સમયનું યોગદાન આપેલ છે.

રાજ્ય વ્યાપી અમલીકરણ પૂર્વે વિષય-તજજ્ઞો અને શિક્ષકો તરફથી મળેલાં સૂચનો ધ્યાને લઈને ધોરણ 3 થી 5નાં આ પુસ્તકોમાં સુધારો કરવામાં આવ્યો છે. અગાઉની આવૃત્તિનાં સારાં પાસાંઓને યથાવત્ રાખીને કેટલાંક નવાં પાસાંઓ પણ ઉમેર્યાં છે. આ પાઠ્યપુસ્તકોને ક્ષતિરહિત બનાવવા પ્રયત્ન કર્યો છે. છતાં ક્ષતિ રહી જવા પામી હોય તો ધ્યાન દોરવા વિનંતી છે.

એમ. ટી. શાહ

નિયામક
(જીસીઈઆરટી)

તા. 31-1-2014

ડૉ. ભરત પંડિત

નિયામક
(પાઠ્યપુસ્તક મંડળ)

ડૉ. નીતિન પેથાણી

કાર્યવાહક પ્રમુખ
(પાઠ્યપુસ્તક મંડળ)

ગાંધીનગર

પ્રથમ આવૃત્તિ : 2014

પ્રકાશક : ગુજરાત રાજ્ય શાળા પાઠ્યપુસ્તક મંડળ, 'વિદ્યાચન', સેક્ટર 10-એ, ગાંધીનગર વતી ભરત પંડિત, નિયામક
મુદ્રક :

FUNDAMENTAL DUTIES

It shall be the duty of every citizen of India : *

- (a) to abide by the Constitution and respect its ideals and institutions, the National Flag and the National Anthem;
- (b) to cherish and follow the noble ideals which inspired our national struggle for freedom;
- (c) to uphold and protect the sovereignty, unity and integrity of India;
- (d) to defend the country and render national service when called upon to do so;
- (e) to promote harmony and the spirit of common brotherhood amongst all the people of India transcending religious, linguistic and regional or sectional diversities; to renounce practice heritages derogatory to the dignity of women;
- (f) to value and preserve the rich heritage of our composite culture;
- (g) to protect and improve the natural environment including forests, lakes, rivers and wild-life, and to have compassion for living creatures;
- (h) to develop the scientific temper, humanism and the spirit of inquiry and reform;
- (I) to safeguard public property and to abjure violence;
- (j) to strive towards excellence in all spheres of individual and collective activity so that the nation constantly rises to higher levels of endeavour and achievement;
- (k) who is a parent or guardian to provide opportunities for education to his child or, as the case may be, ward between the age of six and fourteen years.

*Constitution of India : Section 51-A

Content

(First Semester)

1. Get up and Dance	1
2. Things around us	8
3. My Family	17

(Second Semester)

4. Our Helpers	36
• Revision 1	45
5. Here We are Dancing	48
6. Kuku is Calling	58
• Revision 2	66
• પરિશિષ્ટ	71

આ પાઠ્યપુસ્તક વિશે...

શિક્ષકમિત્રો, આપણા વિદ્યાર્થીઓ ધોરણ 3માં અંગ્રેજી ભાષાના પરિચયમાં આવ્યા છે. જોડકણાં અને અભિનય ગીતના ગાન કર્યાં છે. કેટલીક વાર્તાઓ સાંભળી છે અને તેને આધારિત પ્રવૃત્તિઓમાં ભાગ લીધો છે. ભાષા-રમતોમાં અંગ્રેજી સાંભળવાનો-બોલવાનો મહાવરો થયો છે.

આમ, ભાષા શીખવાના અગત્યના કૌશલ્ય એવા શ્રવણ અને કથનનો મહાવરો મળ્યો છે. તે મહાવરાને ધોરણ 4 માં આગળ વધારવાનો છે. આ વર્ષે પણ આપણું વધુ ધ્યાન શ્રવણ-કથન પર જ રહેશે. પુસ્તકમાં સમાવિષ્ટ ગીત/જોડકણાને એકવાર જ ગવડાવી દેવાને બદલે તેની સાથે જોડાયેલી પ્રવૃત્તિઓ કરાવો. જેથી વિદ્યાર્થીઓ સાહજિક રીતે ભાષાનો ઉપયોગ કરતાં થશે.

આ પુસ્તકમાં આપણે વિદ્યાર્થીએ સાંભળેલા-બોલેલા શબ્દો-શબ્દસમૂહો અને વાક્યો તેની આંખ સમક્ષ આવે અને તે શબ્દ/વાક્યને ઓળખી કાઢે તેવો પ્રયત્ન કરવાનો છે. આપણે જાણીએ છીએ કે, માત્ર મૂળાક્ષરનો કોઈ અર્થ નથી. મૂળાક્ષર તો માત્ર ધ્વનિનું ચિત્ર છે. મૂળાક્ષરો ચોક્કસ ક્રમમાં ગોઠવાઈને શબ્દ કે વાક્ય બને ત્યારે મૂળાક્ષરને અર્થ મળે છે. આથી જ મૂળાક્ષરના પરિચયને પણ સંદર્ભો સાથે જોડીને અર્થસભર બનાવવાનો પ્રયત્ન અહીં છે. એ.બી.સી.ડી. લખવી એ અંગ્રેજી ભાષા-શિક્ષણ નથી એમ સમજ્યા પછી આપણે “ABCD પાંચવાર લખો.” જેવી સૂચના આપવાની ભૂલ નહિ કરીએ.

પુસ્તકમાં 'Pre-reading' અને 'Pre-writing' કરાવતી પ્રવૃત્તિઓ આપેલ છે. અહીં આપેલ વાર્તાઓ/ ફકરા/ વાક્યો 'વંચાવી દેવાનો' ઉદ્દેશ નથી. તેનો પહેલો હેતુ વિદ્યાર્થીની આંખ સામે 'અંગ્રેજી ધ્વનિનાં ચિત્રો' મૂકવાનો છે. શ્રવણ-કથનનો મહાવરો કરાવતા પહેલાં 'Pre-reading' ન જ કરાવવું. આ પ્રવૃત્તિઓથી વિદ્યાર્થી શબ્દ-વાક્યોને 'ચિત્ર રૂપે' ઓળખતા થાય અને તેની પ્રતિકૃતિ બનાવે - copy writing કરે તે ઉદ્દેશ્ય રહેલો છે.

UNIT 1

Get up and Dance

ACTIVITY -1

તમારા શિક્ષકની મદદથી નીચેનું ગીત અભિનય સાથે ગાઓ :

HOP A LITTLE

Hop a little
Jump a little
One, two, three.

Run a little
Skip a little
Tap your knees.

Bend a little
Stretch a little
Nod your head.

Yawn a little
Sleep a little
In your bed.

I

like

an

apple.

A

ACTIVITY - 2

સાંભળો, બોલો અને શિક્ષકની મદદથી ક્રિયા કરો.

Stand up.

Sit down.

Eat.

Sleep.

Drink.

Run.

Talk.

Yawn.

Laugh.

Jump.

Clap your hands.

Close your eyes.

Show your teeth.

Open your books.

Come here.

Close your book.

HELPLINE

આ મુજબનાં ચિત્રો બતાવી વિદ્યાર્થીઓને અંગ્રેજી સૂચનાઓ અનુસાર ક્રિયા કરવા કહો.

ACTIVITY - 3

શિક્ષકની મદદથી 'Raja says...' રમત રમો અને રમાડો.

'Raja says...'

Touch your head.

Touch your nose.

Please open your lips.

Close your eyes.

Touch your ear with left hand.

Put your right hand on your left shoulder.

Raise your hands.

Turn right.

Turn left.

HELPLINE

વિદ્યાર્થીઓને અંગ્રેજીમાં સૂચનાઓ આપો.

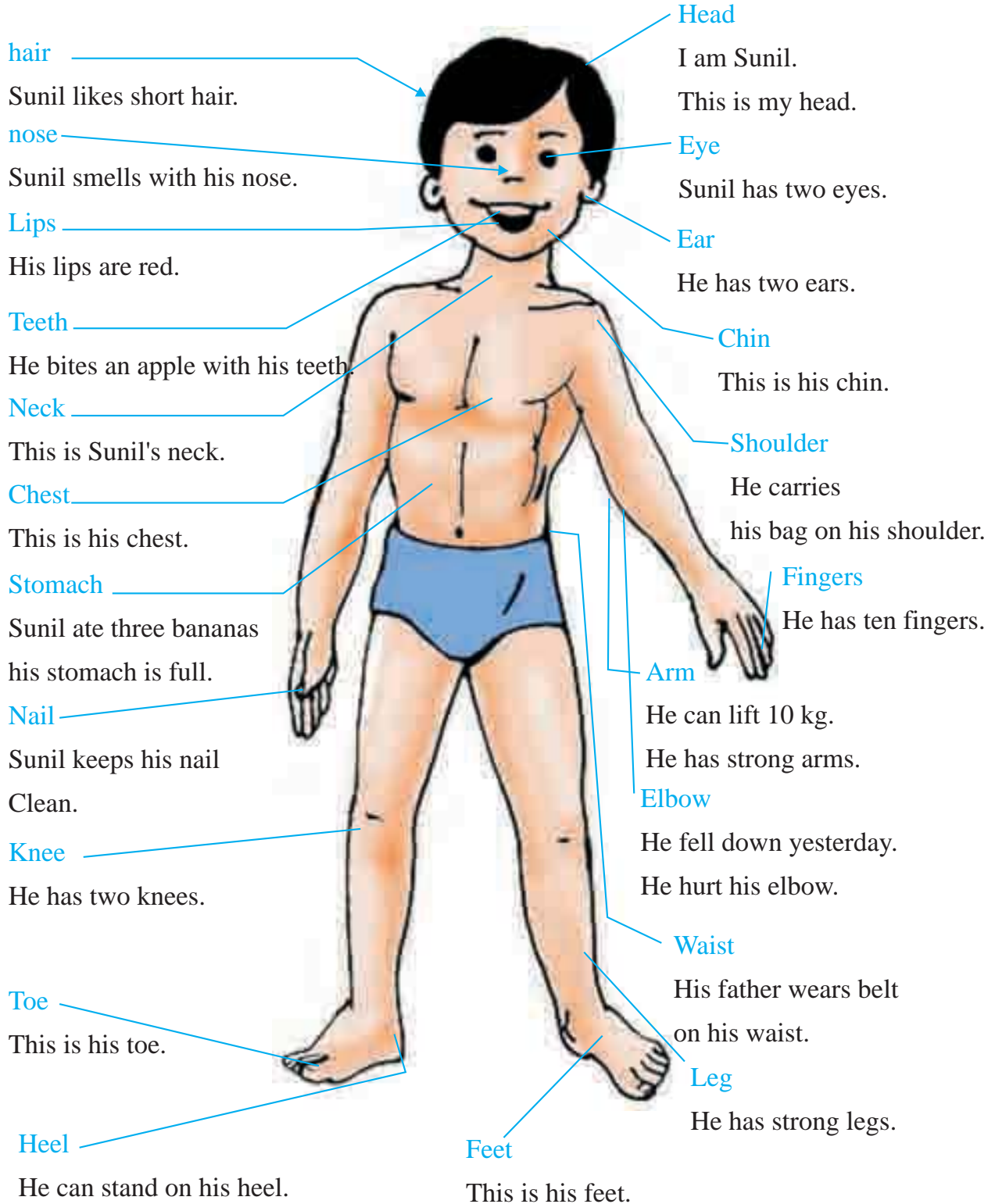
'Raja says...' થી શરૂ થતી સૂચનાઓ વિદ્યાર્થીઓને અનુસરવા કહો.

જો વિદ્યાર્થી 'Raja says...' વિનાની સૂચના અનુસાર ક્રિયા કરે તો તેમને statue થવા કહો.

હવે વિદ્યાર્થીઓને સૂચનાઓ આપવાનું કામ સોંપી, રમતને આગળ વધારો.

ACTIVITY - 4

શિક્ષકની મદદથી અંગોનાં નામ અંગ્રેજીમાં બોલો. અહીં સુનીલનું ચિત્ર આપેલ છે.
સુનીલનાં અંગો વિશેનાં અંગ્રેજી વાક્યો તમારા શિક્ષક તમને વાંચી સંભળાવશે :

ACTIVITY - 5

નીચેનું ગીત શિક્ષકની મદદથી અભિનય સાથે ગાઓ.

HANDS UP

Hands up,

Hands down.

Hands on Waist,

Sit down.

Bend right.

Bend left,

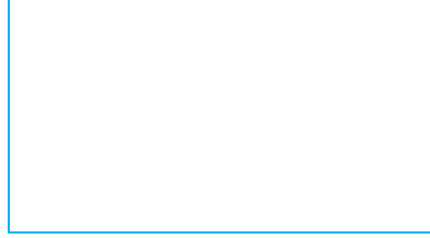
Hands to the sides,
One two, three, hop.

One, two, three, stop.
Stand still !

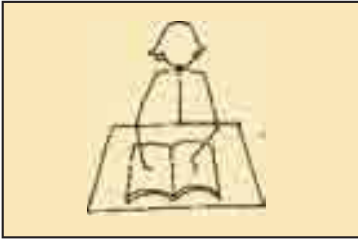

ACTIVITY - 6

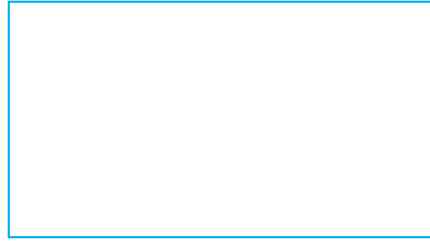
Match-stick drawingમાં આપેલી ક્રિયાઓ શિક્ષકની મદદથી કરો અને અંગ્રેજીમાં બોલો.
ત્યાર બાદ આપેલી સૂચના વાંચી તેની પાસે આપેલ ખાનામાં યોગ્ય Match-stick drawing
શોધીને દોરો :

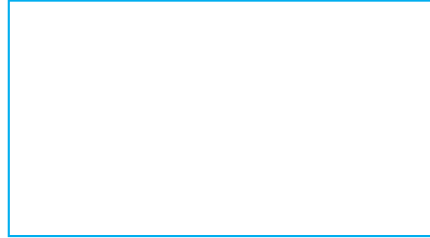
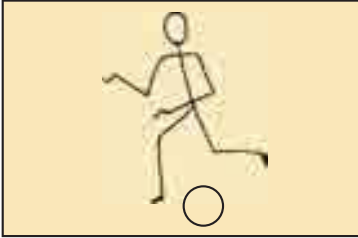
Ride a bicycle.

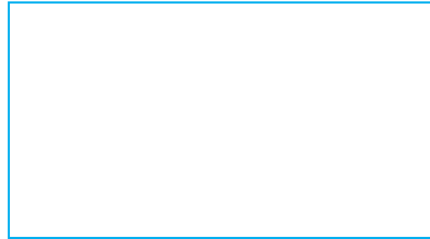
Jump-up high.

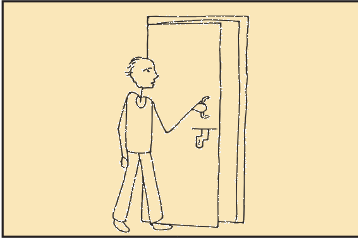
Open the door.

Kick the ball.

Write in your notebook.

Read your book.

ACTIVITY - 7

તમારા શિક્ષકની મદદથી પ્રવૃત્તિ કર્યા પછી તેમણે બોર્ડ પર લખેલાં વાક્યો અહીં ઉતારો :

તાસ : 1 (A) _____

(B) _____

તાસ : 2 (A) _____

(B) _____

તાસ : 3 (A) _____

(B) _____

HELPLINE

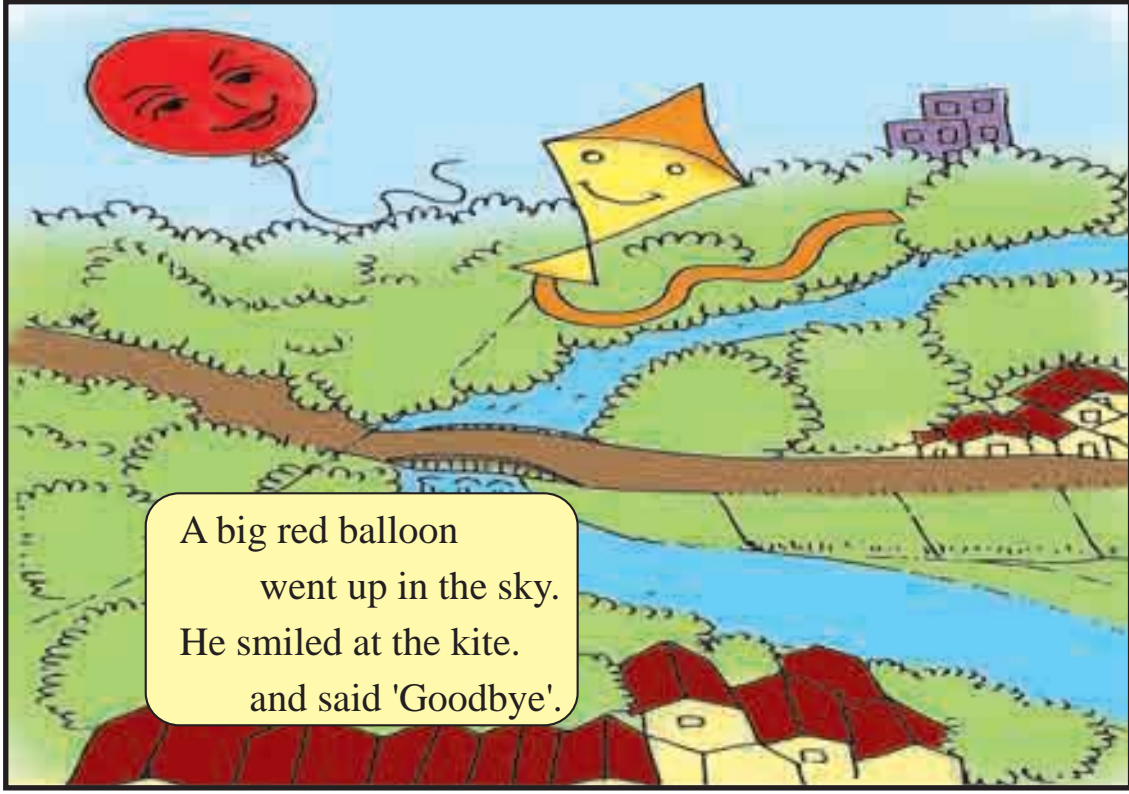
- વર્ગખંડની ચીજવસ્તુઓનો નિર્દેશ કરી તે દર્શાવતાં વાક્યો પ્રશ્નોત્તરની રીતે બોલાવો. જેમકે What is it ? It is a table.
- જવાબવાળા It is a table. It is a duster. આવાં પાંચ વાક્યો બોર્ડ પર ઊભી હુરોળમાં લખો અને વંચાવો .
- ફૂટપટ્ટી કે આંગળી મૂકી બોર્ડ પર લખેલાં વાક્યોનો પ્રત્યેક શબ્દ વંચાવો. જે-તે વાક્ય સાથે સંકળાયેલ વસ્તુ દર્શાવી તે વાક્ય ફરીથી બોલાવો. જેમકે It is a duster. વંચાવતી વખતે duster અવશ્ય બતાવવું.
- બોર્ડ પર લખેલાં વાક્યોમાંના શબ્દો આડા-અવળા ક્રમમાં વંચાવો. જેમકે a duster, is, it. it અથવા a table, is. શક્ય બને તો જે શબ્દ વંચાવતા હો તે સિવાયના શબ્દો કાર્ડપેપરની મદદથી ઢાંકી દેવા.
- બધાં જ વાક્યોમાં કેટલા અને કયા શબ્દો સરખા છે? તે બોલવા અને બોર્ડ પર ઓળખી કાઢવા કહો. (વિદ્યાર્થીઓ 'a' ને સરખા શબ્દ તરીકે બતાવે તો તે સ્વીકારવું.)
- આ વાક્યોમાં a chalk/a duster/a table ક્યાં છે? એવા પ્રશ્નો વિદ્યાર્થીઓને પૂછી તે શબ્દો બોર્ડ પર બતાવવા વિદ્યાર્થીઓને બોલાવો.
- આ વાક્યોમાં it ક્યાં છે? is ક્યાં છે? a ક્યાં છે? તેમ પણ પૂછી ઓળખાવો.
- બધાં વાક્યો બોર્ડ પરથી ભૂંસી નાખો. તે પાંચ વાક્યોમાંનું એક વાક્ય નવેસરથી લીટી દોરીને બોર્ડ પર લખો. It is a chair. તમે એક શબ્દ લખીને અટકો અને વિદ્યાર્થીઓને તે શબ્દ બોલવા દો.
- તમે છેલ્લે લખેલું વાક્ય વિદ્યાર્થીઓને Copy કરવા/લખવા કહો.
- આ પદ્ધતિથી બાળકોના દફતરની ચીજો ઇલેક્ટ્રોનિકલ ચીજો, office, classroom જેવા loan wordવાળાં વાક્યો નિયમિતપણે કરાવતાં રહો.

UNIT 2

Things around us

ACTIVITY - 1

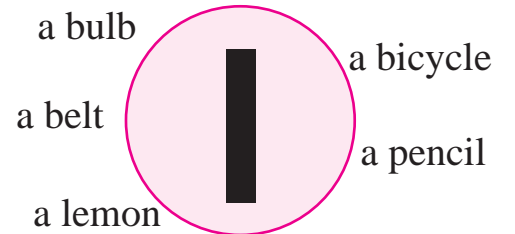
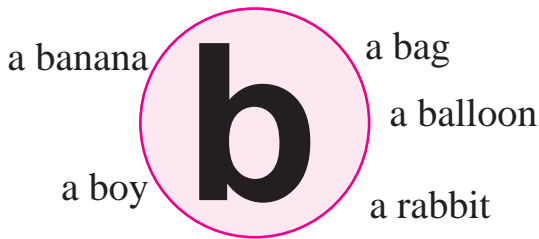
શિક્ષકની મદદથી નીચેની rhyme ગાઓ :

'red' ને બદલે અન્ય રંગ (pink, blue, yellow, green, orange) મૂકી rhyme બનાવો અને ગાઓ.

ACTIVITY - 2

તમારા શિક્ષકની મદદથી વાક્યો બોલો. નીચેનાં મૂળાક્ષર ઓળખો અને લખો :

b _____

l _____

આ પાના ઉપર આવેલા 'b' ગણો.

આ પાના ઉપર આવેલા 'l' ગણો.

ACTIVITY - 3

તમારા શિક્ષકની મદદથી "Find out something" અને "Add on" game રમો.

ACTIVITY - 4

તમારા શિક્ષકની મદદથી વાક્યો બોલો. નીચેનાં મૂળાક્ષર ઓળખો અને લખો :

a mango
a man

m

a farmer
a comb

m _____

a window
a woman

w

a crow
a jaw

w _____

a jar
a joker
a jungle

j

a jag
a judge

j _____

a van
a flower vase

v

a cave
a driver

v _____

a yellow flower
a player

y

a young man
a prayer

y _____

HELPLINE : ACTIVITY - 3

Find out something : વિદ્યાર્થીઓને સૂચના આપવી, "Find out something that is black / red / yellow" વિદ્યાર્થીઓ જવાબ આપશે. a black board / my compass box / my hair pin.

Add on : વિદ્યાર્થી પોતાની પાસેની એક વસ્તુ વિશે વાક્ય બોલે. દા.ત., I have a green bag. તે પછીનો વિદ્યાર્થી અગાઉનાં વાક્યો સાથે પોતાનું વાક્ય ઉમેરીને બોલે. દા.ત., I have a green bag and a blue pen.

આ રીતે પોતાની વસ્તુ વિશે માહિતી ઉમેરતા જઈ વિદ્યાર્થીઓ વાક્યમાં add on કરતા જાય. શરૂઆતમાં પાંચ જ વિદ્યાર્થીઓને આ રીતે રમાડવા. વિદ્યાર્થીઓને આવડે તે પછી વિદ્યાર્થીઓની સંખ્યા વધારી શકાય.

ACTIVITY - 5

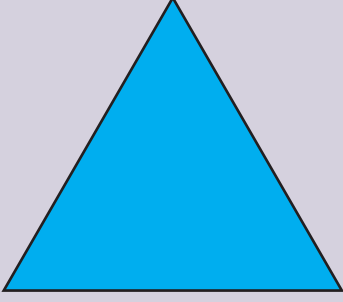
સમાન રંગ ધરાવતાં ચિત્રોને તે જ રંગની સ્કેચ-પેન વડે જોડો.

તે રંગનું નામ અંગ્રેજીમાં તે રંગની સ્કેચ-પેન વડે લખો :

green	yellow	blue	red	white	black	pink
		<input type="text"/>				
	<input type="text"/>					
						
	<input type="text"/>		<input type="text"/>			
				<input type="text"/>		
						
<input type="text"/>		<input type="text"/>				

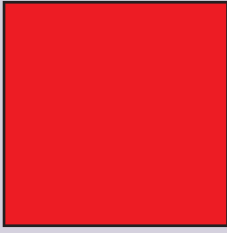
ACTIVITY - 6

શિક્ષકની મદદથી નીચેનું ગીત વારંવાર ગાઓ :

A triangle has three sides
three sides, three sides.

A triangle has three sides,
Count one, two, three.

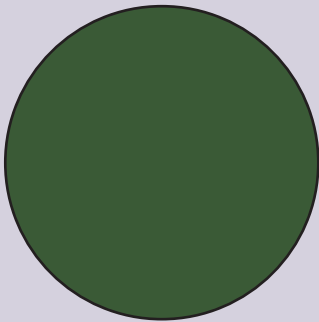
A square has four sides
four sides, four sides.

A square has four sides,
They are all the same.

A rectangle has four sides,
four sides, four sides.

A rectangle has four sides,
Two short and two long.

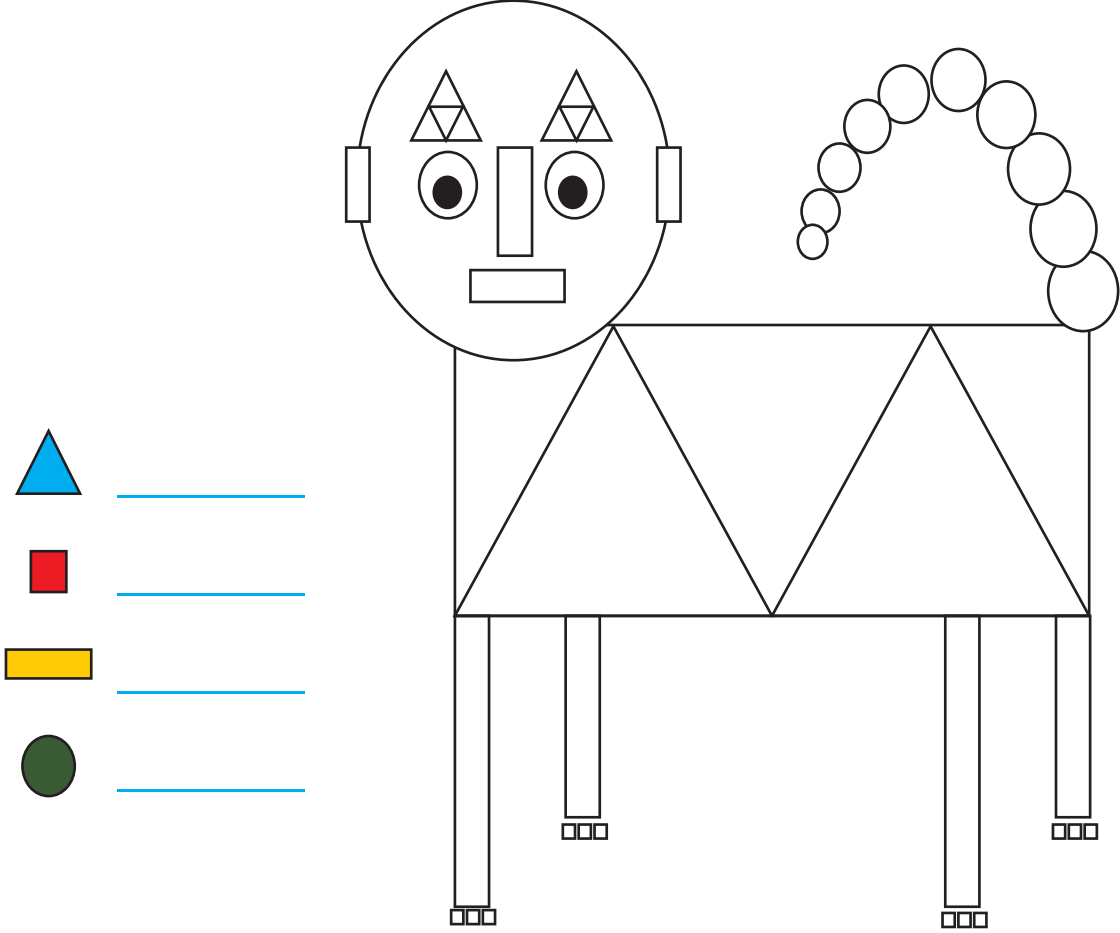
A circle goes round and round,
round and round, round and round.

A circle goes round and round,
No beginning, no end.

ACTIVITY - 7

નીચેના ચિત્રનું વર્ણન તમારા શિક્ષક પાસેથી સાંભળો.

તેમાં shapes ની સંખ્યા ગણો, લખો અને રંગ પૂરો.

ACTIVITY - 8

તમારા શિક્ષકની મદદથી વાક્યો બોલો અને મૂળાક્ષર ઓળખો :

a door	o	an orange	p	a parrot	a postman
an office		an owl		a pot	a pencil
		a donkey		an apple	

Unit -1, Activity-1 અને Unit -2, Activity-6 માં આવતા o ફરતે □ અને p ફરતે ○ કરો :

HELPLINE

શિક્ષકમિત્રો, ચિત્રનું વર્ણન આ મુજબ કરો. This is a picture of a dog.

There are five circles in his face. There are total fifteen circles.

It has nine rectangles and fifteen triangles. It has twelve squares.

ACTIVITY - 9

ચિત્ર જુઓ, આપેલ વર્ણન સાંભળો, બોલો અને લખો :

This is a cup. _____.

It is green. _____.

This is a button. _____.

It is blue. _____.

This is a cat. _____.

It is black. _____.

This is a table. _____.

It is yellow. _____.

ACTIVITY - 10

તમારા શિક્ષકની મદદથી વાક્યો બોલો અને મૂળાક્ષર ઓળખો :

a pot
a mat
a tree

t

a tomato
a goat

an ice-cream

a scooter

C

a coconut
a cow
a camel

આ પાના ઉપર આવેલા 't' ગણો અને લખો.

[ ]

આ પાના ઉપર આવેલા 'C' ગણો અને લખો.

[ ]

HELPLINE : ACTIVITY - 9

વિદ્યાર્થીઓને એક વસ્તુ હાથમાં લેવા કહી, તેના colour વિશે વાક્યો બનાવી બોલવા કહો.

જેમકે This is a sharpner. It is red.

ACTIVITY - 11

ચિત્ર જુઓ, શિક્ષકની મદદથી બોલો :

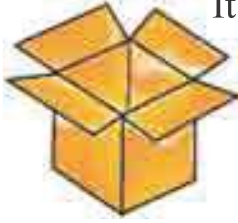
(વર્ગખંડમાં ઉપલબ્ધ અન્ય વસ્તુઓ સાથે પણ આ પ્રવૃત્તિ કરાવવી.)

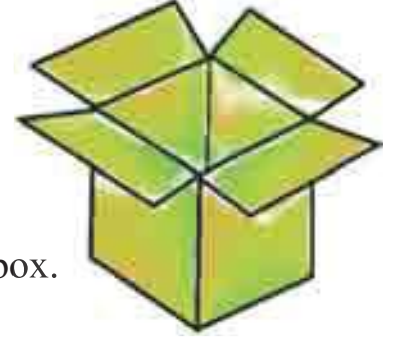
This is a coconut tree.
It is tall.

This is a Neem tree.
It is short.

This is a yellow box.
It is small.

This is a green box.
It is big.

This is an ice-cream-cup.
It is cold.

This is a cup.
The tea is hot.

આ પાના ઉપરના કયા કયા મૂળાક્ષર તમે ઓળખો છો ? મોટેથી વર્ગમાં જણાવો.
તમારા જોડીદાર સાથે મળી તે મૂળાક્ષર નીચે લીટી કરો.

HELPLINE

એક સાથે બે વસ્તુ કે વ્યક્તિઓનો નિર્દેશ કરી વિદ્યાર્થીઓ પાસે વાક્યો બોલાવડાવો. જેમકે

1. Sahil is short.
Muskan is tall.

2. Niky's bag is heavy.
My purse is light.

ACTIVITY - 12

શિક્ષક વાંચે તે સાંભળો અને આપેલ ખાનામાં જે-તે વસ્તુ-વ્યક્તિના રંગના નામ લખો :

THE FRUIT SHOP

This is a small shop. It is **Maganbhai's** fruit-shop. The shopkeeper's shirt is **pink**. His cap is red. The grapes are green.

A boy is **talking** to him. He is Salim. He has a basket in his hand. His basket is green. The boy's cap is blue and white.

Look at the bananas. There are yellow bananas. There are green bananas. Look at the signboard. It is red and blue.

- ફક્કરામાંથી યોગ્ય શબ્દો શોધી આપેલ ખાનામાં લખો.
- ખોટા વિકલ્પ ઉપર લીટી કરી નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ આપો :
- Who is the shopkeeper ? Mangalbhai / Maganbhai
- What is Salim doing ? talking / walking
- What is the colour of Maganbhai's shirt ? pink / purple
- Are there mangoes in the shop ? Yes / No
- Are the grapes green ? Yes / No

ACTIVITY - 13

નીચેની કવિતા સાંભળો અને ગાઓ. તમારા ગુજરાતી પાઠ્યપુસ્તકમાં આવી જ કવિતા આપેલી છે તે ઓળખો.

Tomato says,

Tomato re Tomato fat like a pot;
Shaking in the fridge shouted a lot.
"Aunty aunty Doodhi aunty give me a coat;
Look at me, look at me, I'm shivering a lot.
O...O...I was happy on the plant;
Sunshine was very very nice my aunt.
Here it is all ice and ice;
The village is cold, cool cool ice.

O aunty! Who made this fridge?
Here I feel nothing warm is."
TipTap tiptap came Pinki hungry;
Opened the fridge and took out ghari.
Suddenly the reddish moved about;
TipTap tiptap came Tomato out.
Soon soon sun ran across the sky;
Gifted Tomato a coat of warm sunshine.
"I'm the king.", said with a smile fine fine.

HELPLINE

1. પ્રાણી / પક્ષીઓ / ફળ / ફૂલ વગેરેનાં ચિત્રો લઈ પ્રશ્નોત્તર કરાવો. What is this ? This is banana. This is a mango.
2. ફરીથી ચિત્ર-પતું હાથમાં લઈ વાક્ય બોલી તે વાક્ય બોર્ડ પર લખો. જેમકે, Orangeનું ચિત્ર લઈ This is an orange લખવું. આવાં પાંચ વાક્યો બોર્ડ પર લખો. એક સમયે માત્ર ફળ અથવા ફૂલ અથવા પ્રાણી અથવા પક્ષી એક-એક જ સમૂહના શબ્દો લેવા.
3. વાક્યના દરેક શબ્દ નીચે ફૂટપટ્ટી કે આંગળી મૂકીને વાક્ય મોટેથી વંચાવો.
4. વાક્યમાંના શબ્દો આડા-અવડા ક્રમમાં વંચાવો જેમકે an orange, is, this, this a mango is; is this a banana શક્ય અને તો જે શબ્દ વંચાવતા હો તે સિવાયના શબ્દો કાર્ડ પેપરની મદદથી ઢાંકી દેવા.
5. બધાં જ વાક્યોમાં કેટલા અને કયા કયા શબ્દો સરખા છે ? તે બોલવા અને બોર્ડ પર ઓળખી કાઢવા કહો. (વિદ્યાર્થીઓ a, an સરખા શબ્દ તરીકે બતાવે તો સ્વીકારવા.)
6. આ વાક્યોમાં an orange / a banana / an apple ક્યાં છે ? એવા પ્રશ્નો વિદ્યાર્થીઓને પૂછી તે શબ્દો બોર્ડ પર બતાવવા વિદ્યાર્થીઓને બોલાવો.
7. આ વાક્યોમાં it ક્યાં છે ? a / an / is / This ક્યાં છે તેમ પણ પૂછી પ્રત્યેક શબ્દ ઓળખાવો. વિદ્યાર્થીઓને બોર્ડ પર તે વાક્યો બતાવવા બોલાવો.
8. બધાં વાક્યો બોર્ડ પરથી ભૂંસી નાખો. તે પાંચ વાક્યોમાંનું એક વાક્ય નવેસરથી લીટી દોરીને બોર્ડ પર લખો. This is an orange. તમે એક શબ્દ લખીને અટકો અને વિદ્યાર્થીઓને તે શબ્દ બોલવા દો.
9. તમે છેલ્લે લખેલું વાક્ય વિદ્યાર્થીઓને copy કરવા કહો.
10. આ પદ્ધતિએ એક-એક તાસમાં વારાફરતી પ્રાણી / પક્ષી / ફૂલ વગેરે માટેનાં વાક્યો કરાવો.

UNIT 3

My Family

ACTIVITY - 1

આ ગીત સાંભળો અને ગાઓ :

FINGER FAMILY

Father finger, father finger,
Where are you ?
Here I am, here I am,
Just behind you.

Mother finger, mother finger,
Where are you ?
Here I am, here I am,
Just behind you.

Brother finger, brother finger,
Where are you ?
Here I am, here I am,
Just behind you.

Sister finger, sister finger,
Where are you ?
Here I am, here I am,
Just behind you.

Baby finger, baby finger,
Where are you ?
Here I am, here I am,
Just behind you.

નીચેના શબ્દો મોટેથી બોલો. તે દરેક શબ્દ ફરતે જોડકણામાં ○ કરો :

Father, Mother, Brother, Sister, I, You

HELPLINE

ચિત્રમાં દર્શાવ્યા છે તેવાં નાનકડાં ચિત્રો બનાવી અથવા સામયિકમાંથી કાપીને આંગળીઓમાં પહેરવા માટેની ખોળીઓ બનાવો તથા અભિનય-ગીત ગવડાવો.

ACTIVITY - 2

સાંભળો અને મોટેથી વાંચો :

Mr Suresh Patel
(a farmer)
50 years

Mrs Surya Patel
(a homemaker)
49 years

Ritesh
(an artist)
25 years

Rita
(a teacher)
22 years

નીચેનાં વાક્યો સાંભળો અને વાંચો.

I am Surya Patel. I am a homemaker. I am forty nine years old. Suresh Patel is my husband. He is a farmer. He is 50 years old. I have a son and a daughter. My son's name is Ritesh. He is an artist. He is 25 years old. My daughter's name is Rita. She is a teacher. She is 22 years old.

No.	Name	Age	Occupation
1.	Suresh Patel	50	a farmer
2.	Surya Patel	49	homemaker
3.	Ritesh	25	an artist
4.	Rita	22	a teacher

કોષ્ટકમાં આપેલા શબ્દો મોટેથી બોલો. જોડીમાં કામ કરીને તે શબ્દો ફકરામાં શોધો અને તેમની નીચે લીટી કરો.

ACTIVITY - 3

ફકરા પરથી નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ Yes/ No ના ખાનામાં ✓ ની નિશાનીથી બતાવો :

1. Is Suresh married ?
2. Is Surya the wife ?
3. Is Suresh the son ?
4. Are Ritesh and Rita the children ?
5. Are Suresh and Rita the children ?

No.	Yes	No
1.		
2.		
3.		
4.		
5.		

ACTIVITY - 4

નીચે શબ્દ-જોડીઓ આપેલી છે. તે મોટેથી બોલો. આપેલી ખાલી જગ્યામાં યોગ્ય મૂળાક્ષર લખો :

father	mother	m__ther	__ather
husband	wife	wi__e	hus__and
son	daughter	daugh__er	s__n
brother	sister	si__ __er	__r__ __her
uncle	aunt	aun__	un__ __e
grandfather	grandmother	grandm__ __her	grand__ather
boy	girl	gir__	__ __y
nephew	niece	nie__e	ne__hew

ACTIVITY - 5

તમારા શિક્ષકની મદદથી વાક્યો બોલો અને મૂળાક્ષર ઓળખો :

a glass
a sister
the sun

S

a duster
a biscuit

a frock
a frog
a fish

f

a finger
a fan

HELPLINE

પ્રથમ મૌખિક મહાવરો કરાવ્યા પછી શબ્દો લખવા કહો.

ACTIVITY - 6

નીચે આપેલ પ્રશ્નોના આધારે જોડીમાં વાર્તાલાપ કરો. A પ્રશ્ન પૂછશે અને B ઉત્તર આપશે. પછી B પ્રશ્ન પૂછશે અને A ઉત્તર આપશે :

A	B
1. Who is your father ?	_____ is my father.
2. What is he ?	He is a/an _____ .
3. How old is he ?	He is _____ years old.
4. Who is your mother ?	_____ is my mother.
5. What is she ?	She is a/an _____ .
6. How old is she ?	She is _____ years old.
7. How many brothers have you ?	I have _____ brother/s.
8. How many sisters have you ?	I have _____ sister/s.
9. What are their names ?	Their names are _____ and _____ .

ACTIVITY - 7

તમારા શિક્ષકની મદદથી વાક્યો બોલો અને મૂળાક્ષર ઓળખો :

a board

a daughter

a donkey

d

a door

a window

a glass

a girl

g

a guava

an orange

a tiger

HELPLINE

વિદ્યાર્થીઓ શ્રવાણ અને કથન દ્વારા જે શબ્દોનો ઉપયોગ કરવાનું શીખ્યા છે, તેને વાચન અને લેખનમાં ઉપયોગ કરતા થાય તેવી આ પ્રવૃત્તિઓ આપી છે. તેના આધારે પ્રત્યેક વિદ્યાર્થી પોતાના કૌટુંબિક સંબંધો વિશે નાનાં વાક્યોમાં વાત કરી શકે એવી અન્ય પ્રવૃત્તિઓ કરાવો.

ACTIVITY - 8

વાર્તા સાંભળો અને તમારા ગુજરાતીના પાઠ્યપુસ્તકમાંથી ઓળખો.

THE BOAT

A frog, a chick, a mouse, an ant and a lady-bug all went out for a walk. Soon they come to the bank of a river "Let's jump and swim". Said the frog, and it jumped into the water.

"But we cannot swim!" shouted the chick, the mouse, the ant and the lady-bug.

"Croak-croak-croak!" the frog laughed.

"You are hopeless." and laughed again. The chick, the mouse, the ant and the lady-bug did not like. They said, "Now, what will we do?" They thought and thought. And then, they did this. The chick went away and soon came back with a leaf. The mouse came with a piece of wood. The ant brought a straw. And the lady-bug brought a long piece of thread. They used the leaf, a piece of wood, a straw and a piece of thread and made a boat. They put it into the water, jumped on it and the boat moved! They all danced and sang loudly. The frog heard the voice. It looked up from the water. The frog became happy. It clapped.

ACTIVITY - 9

તમારા શિક્ષકની મદદથી વાક્યો બોલો, વાંચો અને લખો :

HELPLINE

1. It is a duster. / It is a notebook. / This is a mango. જેવા આગળના તાસમાં સંભળાવાયેલાં / બોલાયેલાં વાક્યોની પટ્ટીઓ બનાવી લો. તે દરેક માટે શબ્દ-પત્તાં (This / It / is / an orange / a bag) પણ બનાવી લો.
2. વિદ્યાર્થીઓને છ-છનાં જૂથમાં વહેંચો. દરેક જૂથમાં બે વાક્ય-પટ્ટીઓ અને છ શબ્દ-પત્તાં આપો. વાક્ય-પટ્ટીઓને આધારે શબ્દ-પત્તાં ગોઠવવાં કહો. ઉપર વાક્ય-પટ્ટી અને તેની નીચે શબ્દ-પત્તાં ગોઠવવાં કહો.
3. ગોઠવાણ કરવા માટે નિશ્ચિત સમય (જેમકે 5 મિનિટ) આપો. એમ કરવાથી વિદ્યાર્થીઓ ધ્યાન કેન્દ્રિત કરવા પ્રેરાશે. દરેક જૂથવર્ગના બાકીના જૂથની મુલાકાત લઈ ચકાસે કે બીજા જૂથે કઈ રીતે પત્તાં ગોઠવ્યાં છે.
4. એક સમયે એક જ pattern લેવી. જેમકે, It is / This is અલગ અલગ લેવા. તે જ રીતે શરૂઆતમાં એક જ સમૂહના શબ્દો લેવા, જેમકે પ્રાણી, પક્ષી, વર્ગખંડની વસ્તુઓ.

ACTIVITY - 10

તમારા શિક્ષકની મદદથી વાક્યો બોલો, મૂળાક્ષર ઓળખો અને આપેલ ○ માં લખો :

a monkey a banana a house a chair
a bench a fan a bench a horse
a nose a teacher

a peacock a monkey a classroom
a donkey a kite an aeroplane
a car a cart

ACTIVITY - 11

તમારા શિક્ષકની મદદથી વાક્યો બોલો, વાંચો અને લખો :

HELPLINE

Step 1 :

આવી ચિત્ર-પટ્ટીઓ બનાવી લો. ચિત્રોનું કદ એટલું મોટું રાખો કે તમે પટ્ટીઓ ઊંચી કરો ત્યારે આખો વર્ગ પ્રત્યેક ચિત્ર વાંચી તથા જોઈ શકે.

Step 2 : વિદ્યાર્થીઓને જોડીમાં કામ કરવા કહો. બે મિત્રો સાથે બેસીને પોતાને આપેલ ચિત્ર-પટ્ટી copy કરે.

Step 3 : શિક્ષક દરેક જોડીની ચિત્ર-પટ્ટી વર્ગસમક્ષ રજૂ કરી ચિત્ર-પટ્ટી વાંચે. જેમકે તારો, ચોરસ, એચ, ત્રિકોણ, સિક્સ, પક્ષી.

Step 4 : અગાઉ શીખેલા શબ્દોના તમે બનાવી રાખેલ શબ્દ-પત્તામાંથી દરેક જોડીને ત્રણ શબ્દ-પત્તાં આપો. તેમાંથી કયા શબ્દમાં ચિત્ર-પટ્ટીમાંનો મૂળાક્ષર આવે છે તે શોધી રાખવા કહો. જેમકે અહીં આપેલ ચિત્ર-પટ્ટી માટે

a horse	a bench	It
---------	---------	----

 તેમ શબ્દ-પત્તાં વહેંચ્યો ત્યારે કાળજી રાખવી કે ત્રણ શબ્દ-પત્તાંમાંથી એક પત્તું એવું હોય જેમાં ચિત્ર-પટ્ટીમાંનો મૂળાક્ષર

ન

 આવતો હોય.

Step 5 : દરેક જોડી પોતાના શબ્દ-પત્તાંમાં કયાં મૂળાક્ષર સરખો મળે છે તે વર્ગને બતાવે, શિક્ષક તે મૂળાક્ષર બોલી બતાવે. (યાદ રાખીશું કે વિદ્યાર્થીઓ હજી મૂળાક્ષર ઓળખતા થયા નથી)

Step 6 : બધા મૂળાક્ષર આવરી લેવાય તે રીતે આ પ્રવૃત્તિ તમારી સ્થાનિક જરૂરિયાત જેટલાં તાસ સુધી કરાવો.

ACTIVITY - 12

જોડીમાં કામ કરો. નીચેના શબ્દો વાંચો અને તેના જેવા અન્ય શબ્દો શોધો :

Aપલ	Jલ
Aક	Kળું
Aટલે	Kરી
Bકણ	Oપરેશન
Bજ	Pતાંબર
Cવણ	DPકા
માનC	Rપાર
BલાD	ચપT
Dસેમ્બર	કપT
Eન્ગ્લિશ	Uવરાજ
Eતિહાસ	પરાU
Gનેશ	Vશાળ
હા G, હા	માનV
Gવન	Yરો

તમારા શિક્ષકની મદદથી આ શબ્દો વાંચો અને તેનો પ્રત્યેક મૂળાક્ષર ઓળખીને બોલો :

Himalaya
Delhi
Qutubminar
Jamnagar
Tarapur
Tapi
Fattehsagar
Pavagarh
Shetrunjo
Narmada
Mahisagar
Surendranagar
Saputara
Lunavada
Zoo

HELPLINE

1. દરેક વિદ્યાર્થીને તેનું આખું નામ મોટા અક્ષરે લખી શકાય તેવું કાર્ડ આપો. તે કાર્ડમાં તમે મોટા અક્ષરે તેનું નામ લખી આપો.
2. કોના નામમાં a, s આવે છે ? કોના નામમાં ત્રણવાર i આવે છે ?
તેવા પ્રશ્નો પૂછી જવાબ મેળવો. સાચો જવાબ આપનાર વિદ્યાર્થીનું નામ બોર્ડ પર લખો.
જેમકે, અહીં Ishika Ramanlal Bhoi
3. વિદ્યાર્થીઓનાં નામનાં કાર્ડ અદલા-બદલી કરાવી દો. Step 2 ફરીથી કરાવો.
4. કોના પપ્પાના નામમાં/અટકમાં M આવે છે ? તે પ્રકારના પ્રશ્નો પણ પૂછો.
5. તમારા વર્ગખંડની જરૂરિયાત પ્રમાણે આ પ્રવૃત્તિ કેટલાક તાસ સુધી કરાવો.

ACTIVITY - 13

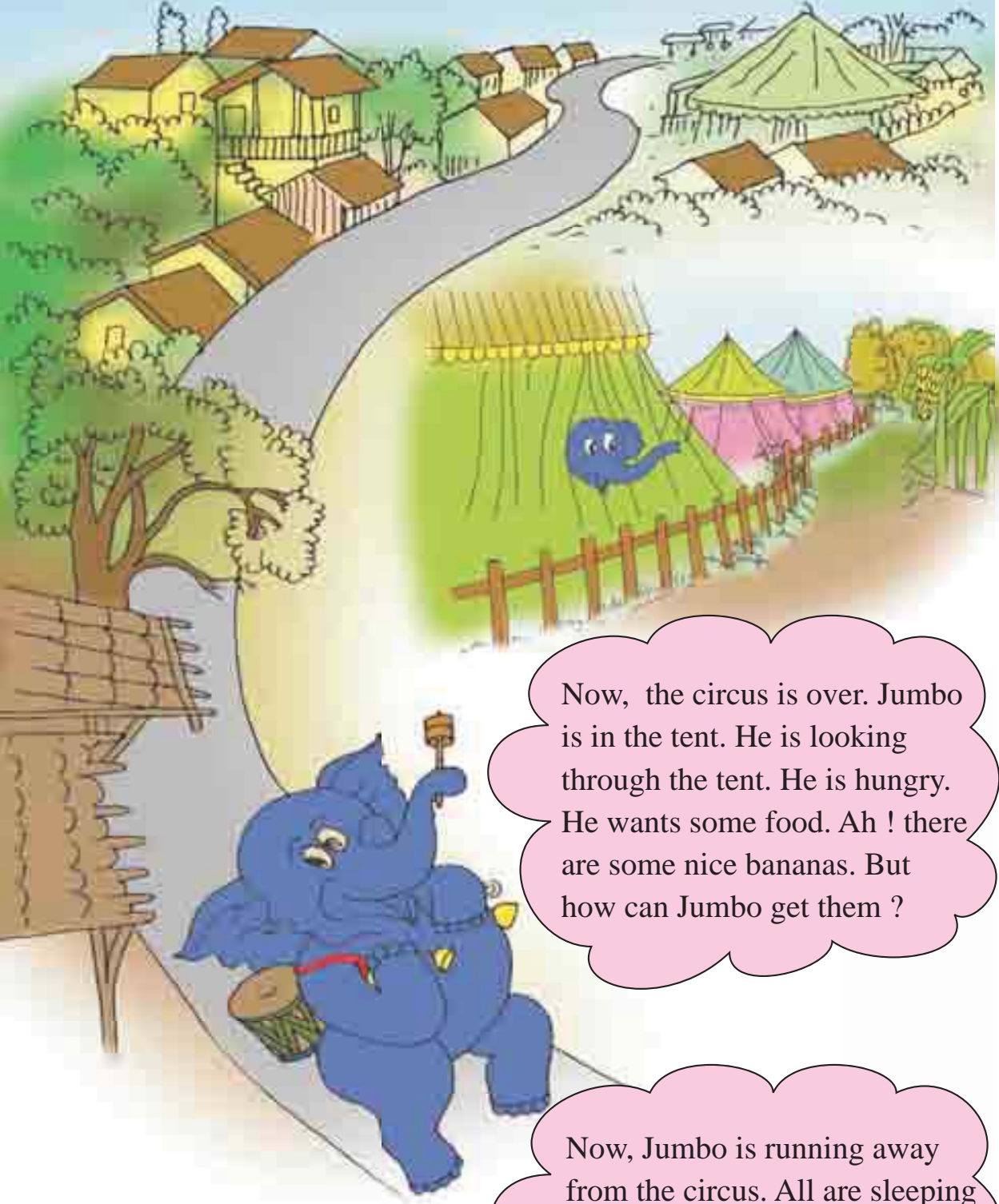
નીચેની વાર્તા શિક્ષકની મદદથી સાંભળો.

JUMBO MEETS MONTY

Bum-bum-bumbra-bum, Jun-jun-junjra-jun,
Bumbra-bumbra-bum, junjra-junjra-jun,
I have come a long way, We have come a long way,
With my little drum, Just to have some fun.

Look at the circus elephants. They are Mumbo, Jumbo and Rumbo. Jumbo is standing in the middle. He has a drum. He is very naughty.

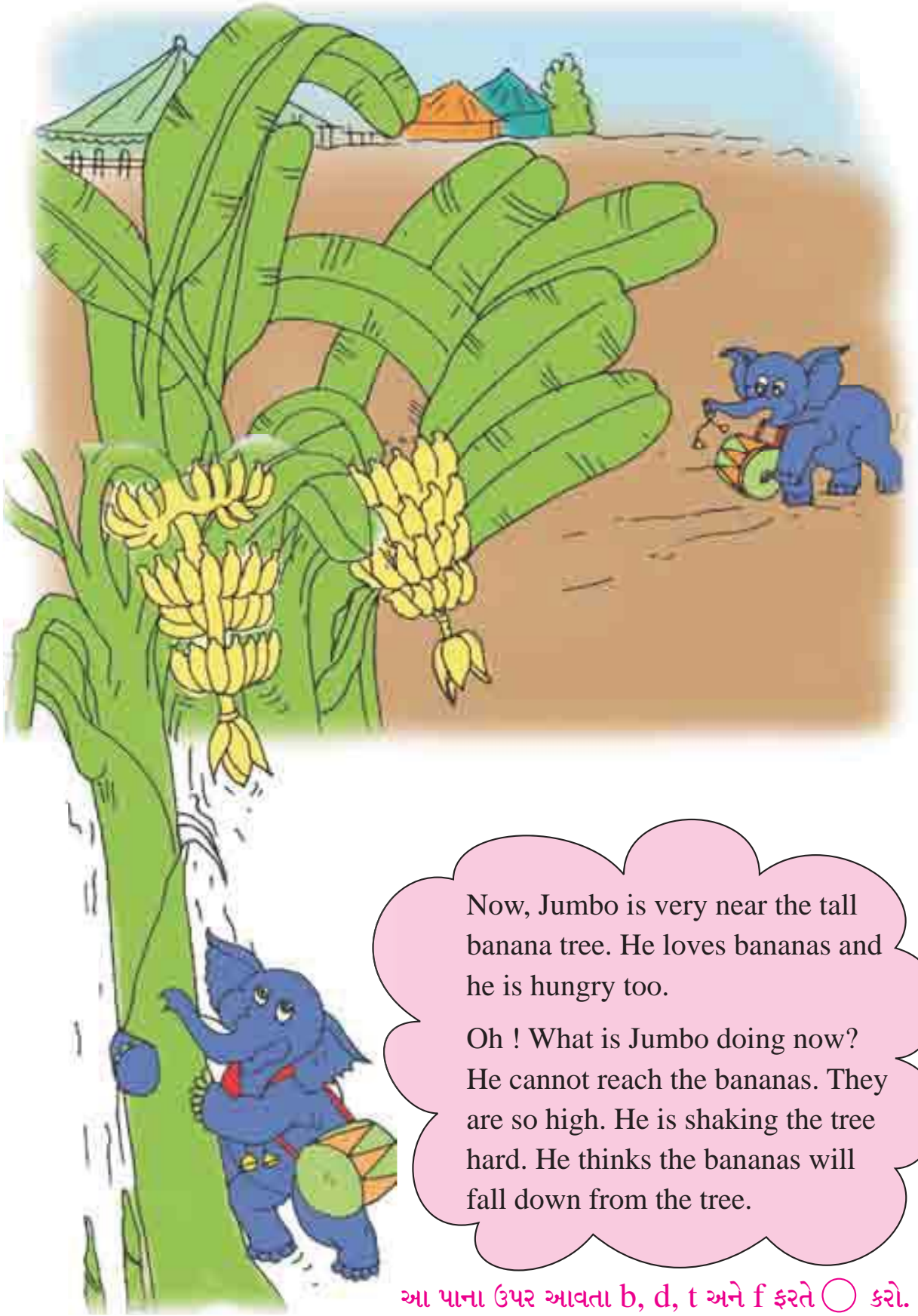
આ પાના ઉપર આવતા a, o અને u ફરતે ○ કરો.

Now, the circus is over. Jumbo is in the tent. He is looking through the tent. He is hungry. He wants some food. Ah ! there are some nice bananas. But how can Jumbo get them ?

Now, Jumbo is running away from the circus. All are sleeping soundly. Jumbo is going away from the tent. He is holding the bells, otherwise the noise will wake up everyone.

આ પાના ઉપર આવતા c, e અને g ફરતે ○ કરો.

Now, Jumbo is very near the tall banana tree. He loves bananas and he is hungry too.

Oh ! What is Jumbo doing now? He cannot reach the bananas. They are so high. He is shaking the tree hard. He thinks the bananas will fall down from the tree.

આ પાના ઉપર આવતા b, d, t અને f ફરતે ○ કરો.

But who is sleeping on the banana tree ? Well, it is a monkey. His name is Monty. Jumbo does not see the monkey. He shakes the tree very hard.

Lo! the monkey is falling down... right on top of Jumbo's head !

Jumbo shouts and laughs. They become friends.

આ પાના ઉપર આવતા n, h, m અને n ફરતે ○ કરો.

HELPLINE

1. વાર્તા વાંચતાં પહેલાં : ચિત્રોમાં નીચેની વસ્તુઓ બતાવો :
elephant, monkey, bananas, circus tent, bells, drum etc.
2. હાથી અને વાંદરો બતાવો અને તેમનાં શરીરનાં અંગો દર્શાવો :
elephant's : trunk, eyes, hands, legs, tail, back
monkey's : eyes, legs, tail, stomach
3. આ કાવ્ય ગાઈને બાળક પાસે ગવડાવો :
" Bum-bum.....fun."
4. વાર્તાકથન પછી ચિત્ર બતાવી નીચેના પ્રશ્નો પૂછો :
1. Who are in the picture ?
2. What else can you see in this picture ?
3. What are they doing ?
5. વાર્તાકથન દરમિયાન ચિત્ર બતાવો અને વાર્તા કહી સંભળાવો.

C

l

a

ACTIVITY - 14

તમારા શિક્ષકની મદદથી નીચેનું ગીત અભિનય સાથે ગાઓ :

1

Come little children come to me
We will learn English,
We will sing, we will dance
But only in English.

2

Come little children
Clap clap clap.
Now little children
Tap tap tap!
Dance in a circle
Round and round.
Then jump dear children
And fall to the ground.